

VERSTANDIG OUDERSCHAP

Verschijnt maandelijks.
Redactie en Administratie: BONDSBESTUUR.
22ste Jaargang, Nummer 8. — Augustus 1937.

ORGAAN VAN DE NIEUW-
MALTHUSIAANSE BOND
VER. TER BEVORDERING DER
BEW. REGELING V.H. KINDERTAL
OPGERICHT 1881

EEN ONWAARDIGE POLEMIEK

Uit een artikel in „De Vrijdenker” van ons Bondsbestuurslid J. Hoving nemen we over:

In het veelgelezen volksblad Het Volk, is onlangs een „polemie” gevoerd over de N.M. Bond, de wijze waarop deze Bond sexologische raadgevingen aan de massa geeft, de manier, waarop deze Bond de geboortenregeling verdedigt en nog enkele andere dingen mee, waarvan het vraagstuk van de geslachtelijke onthouding wel het belangrijkste is. —

Ik schrijf polemie tussen aanhalingstekens, omdat het een zeer zonderlinge polemie is geweest. Zowel de verdediging van het voor en het tegen als het stellen van de problemen op zich zelf was alles eerder dan behoorlijk. De heren haalden alles overhoop en door elkander; geen hunner beheerste blijkbaar in voldoende mate een logische debatvoering. Niets scheen hun zelf volkomen duidelijk te zijn. Daarom kan hun gepolimiseer ook niet bij hun lezers helderheid van begrip bevorderd hebben. Reden voor anderen om ook eens het woord te nemen en te trachten tot die helderheid en die duidelijkheid te komen, die zij tevergeefs gepoogd hebben te benaderen. Het zou toch jammer zijn om te berusten bij het scheef getrokken beeld, dat deze heren van diverse zaken hebben gegeven. Waar ooit dan is hier op deze terreinen nodig de grootst mogelijke klaarheid en ondubbelzinnigheid. Waar voorlichters onklaar voorlichten daar raakt alles op een dwaalspoor. Ter zake.

2.

A. In het nr. van 3 Maart 1937 verscheen in Het Volk een door Dr. Heyermans geschreven „Hygiënische Kroniek”, getiteld „Geslachts-onkundigen”, waarbij de N.M. Bond, waarvan ik de eer heb hoofdbestuurslid te zijn, aangevallen werd over een in zijn „Middelenboekje” voorkomende clause, luidende als volgt: „Geslachtelijke onthouding voert bij de meeste mensen tot ernstige lichamelijke en geestelijke stoornissen”.

In de genoemde „Hygiënische Kroniek” opent Dr. Heyermans het vuur op deze stelling. Het eerste schot is echter niet van hem maar van Dr. Meyer J. Prensela, die in een schrijven aan den hygiënischen Kroniekschrijver het materiaal daarvoor verschaft heeft. Later volgen pas de projectielen van Dr. Heyermans zelf.

Dr. Meyer J. Prensela dan vindt: „Wan-

neer deze bewering (die van het „Middelenboekje”) onder de ogen komt van de duizenden jonge mannen, die er ondanks de moeilijkheden, die dat meebrengt, prijs op stellen, kuis en rein het huwelijk in te gaan, dan moet men wel vrezen, dat menig een van hen zijn moeilijke strijd zal opgeven. Zij hadden immers uit de mond van hun medische en ethische raadslieden altijd gehoord, dat rein leven geen gevaren meebrengt. Met één slag worden deze raadslieden tot geslachtsonkundigen en hun mening tot een onjuiste gestempeld”

Na aldus Dr. Meyer J. Prensela geciteerd te hebben, vervolgt Dr. Heyermans zelf:

„Met dr. M. J. Prensela heb ik mij geërgerd over de apodictische uitspraken van dit geschriftje, geërgerd omdat wat de heren schrijven, resp goedkeuren, niet waar is, medisch niet waar, en omdat het uitermate gevaarlijk is dergelijke algemeenheden rond te strooien.”

B. Pas in het nr. van 3 Juli 1937 verscheen in Het Volk een repliek van de zijde van de het eerst daarvoor in aanmerking komende instantie van de aangevallen Nieuw Malthusiaanse Bond, diens zg. „Medische Raad”.

Bij monde van de heren B. Prensela en B. H. Meiboom, artsen, geeft die „Medische Raad”, als volgt uitsluitel op de bezwaren van Dr. Heyermans en Dr. Meyer J. Prensela:

1. „De Medische Raad draagt geen verantwoordelijkheid voor de wijze van propaganda van de Bond.”

2. „In de aangevallen zinsneden (die van het Middelenboekje dus) zijn onze opvattingen dusdanig geformuleerd, dat het de schijn wekt, alsof geslachtelijke onthouding altijd tot ernstige stoornissen op lichamelijk gebied moet leiden. Deze bewering, weergegeven op de dwingende wijze zoals zij daar staat, is inderdaad te beslist.”

De „Medische Raad” capituleert dus onmiddellijk tegenover de aanvallers en trekt zich op de hierboven door hem zelf inderhaast getimmerde noodstellingen terug.

Deze terugtocht is oneerlijk en onwaardig. En van ieder Nieuw Malthusiaan moeten wel de vingers gejeukt hebben om te verklaren, dat hij deze terugtocht niet ook voor zijn rekening wenst te nemen, laat staan hem mee wenst te maken.

BONDSBESTUUR:

Dr. KUYPERSTRAAT 10,
Tel. 114227. Postrekening 252300.
Postbus 274, 's-Gravenhage.

CONSULTATIE-BUREAU:

Amsterdam, Sarphatiekade 19,
Tel. 37673.
Rotterdam, Heemraadsingel 159,
Tel. 31831.
's-Gravenhage, Pr. Hendrikplein 16,
Tel. 390850.
Zaandam, Czarinastraat 35.
Utrecht, Nieuwe Gracht 193,
Tel. 13066.

Gouda, Krugerlaan 81.
Alkmaar, Metiusgracht 9.
Groningen,
Binnen Damsterdiep 65, Tel. 3129.
Haarlem, Parklaan 53, Tel. 13577.
Arnhem, Dijkstraat 10.

INLICHTINGEN-BUREAU:

Delft, Zuiderstraat 272.
Deventer, 1e Pauwelandstraat 17.
Hoorn, Noorderstraat 12.
Leiden, Lammenschansweg 67.
Leeuwarden, Fonteinstraat 29.
Veendam, Lelystraat 45.
Velsen-Beverwijk, Dr. Kuyperlaan 50.

Waarom is die terugtocht oneerlijk en onwaardig?

Wat punt 1 betreft: Omdat de Medische Raad van de N.M.B. het „Middelenboekje” alvorens het uitgegeven werd, wel degelijk en heeft onderzocht en heeft goedgekeurd. Bovendien is het de toenmalige secretaris van de „Medische Raad”, die het opgesteld heeft. Achteraf nu, in volkomen strijd met de waarheid, de verantwoordelijkheid of medeverantwoordelijkheid voor de inhoud van het Middelenboekje te ontkennen, is, het spijt me dat het niet anders gezegd kan worden, onwaardig en 1 a f. Wat hij eerst heeft goedgekeurd, dat durft de „Medische Raad” een jaar later, bij de eerste de beste tegenstand, niet meer te verdedigen, ja, te verloochenen.

Wat punt 2 betreft: Omdat de woordvoerders van de „Medische Raad” van de N.M.B. het citaat uit het „Middelenboekje” bij hun „verweer” lelijk vervalst hebben, zij het wellicht onbewust. Het is eenvoudig onwaar, dat in de aangevallen clause van het „Middelenboekje” „onze opvattingen dusdanig geformuleerd zijn, dat het de schijn wekt, alsof ge-

slachtelijke onthouding tot ernstige stoornissen op lichamelijk gebied moet leiden." Dat staat er niet, noch iets dergelijks. Er staat, nogmaals, „Geslachtelijke onthouding voert bij de meeste mensen tot ernstige lichamelijke en geestelijke stoornissen." Ieder, die z'n gezonde zinnen bij elkander heeft, zal onmiddellijk inzien, dat dit geheel iets anders is, dan de heren van de „Medische Raad" in hun angst er van hebben gemaakt.

„Geslachtelijke onthouding voert bij de meeste mensen tot ernstige lichamelijke en geestelijke stoornissen" is toch iets anders dan zoals de M.R. botweg vervalst, dat „geslachtelijke onthouding tot ernstige stoornissen op lichamelijk gebied moet leiden. De meeste mensen betekent nu eenmaal niet alle mensen, zodat het „moeten" eveneens in de versukkeling komt. Zij, die niet tot de „meesten" behoren, de minderheid, zal dan immers niet noodzakelijk last behoeven te hebben „van ernstige stoornissen op lichamelijk gebied".

Dat „geslachtelijke onthouding tot ernstige stoornissen op lichamelijk gebied moet leiden" is dus door niemand beweerd. Wat werkelijk beweerd wordt in het „Middelenboekje" is gans iets anders. Wat er staat, klaar en duidelijk, te substitueeren door iets anders, dat is geen behoorlijke methode. Dr. Tuyt, die het „Middelenboekje" opstelde, zal bij deze passage wel gedacht hebben: „Van je vrienden moet je het maar hebben".

En wij voegen er aan toe: hoewel de omgelegen bewering van het Middelenboekje - die van de M.R. - inderdaad niet verdedigd kan worden, zo kan daarentegen de oorspronkelijke bewering, die van Dr. Tuyt, wel degelijk verdedigd worden. En het is een krasse tekortkoming, dat de M.R. dat niet gedaan heeft of niet in staat was het te doen. Tot schade van de Bond en de grote in verwarring gebrachte lezerskring van Het Volk.

3.

De tekst van Dr. Tuyt van het Middelenboekje („Geslachtelijke onthouding voert bij de meeste mensen tot ernstige lichamelijke en geestelijke stoornissen") is volgens Dr. Heyermans „medisch onwaar". Waarom het „medisch onwaar" zou zijn vertelt deze heer ons niet. Echter laat hij Dr. Meyer J. Premsele de litanie van de reine en kuise jongelingen ten gehore brengen. „Wanneer deze bewering (die van Dr. Tuyt in het Middelenboekje) onder de ogen komt van de duizenden jonge mannen, die er ondanks de moeilijkheden, die het meebrengt, prijs op stellen, kuis en rein het huwelijk in te gaan, dan moet men wel vrezen, dat menig een van hen zijn moeilijke strijd zal opgeven." Enz. Het is voor een onbevooroordeeld mens om er ongeduldig bij te worden. Wij krijgen in het sterkste geval dan deze figuur: Twee mensen hebben elkander lief. Zodra ze op een dag voor hun huwelijk tot de geslachtsdaad overgaan verliezen ze plotseling hun „reinheid" en „kuisheid", gaan ze na hun huwelijk tot de geslachtsdaad over, dan verliezen ze deze schatten niet. Rara wat is dat? Is, versta goed, medisch geoordeeld, cohabitatie voor het huwelijk iets anders dan cohabitatie na het huwelijk? Ik erken, dat in de kerkelijke en burgerlijke moraal het eene fatsoenlijk en het andere onfatsoenlijk is. Maar daar gaat het medisch niet om

Hier gaat het niet om het oordeel van de gangbare, leugenachtige, moraal, maar om een „medisch oordeel". En het „medisch" oordeel van deze polemiserende medicus, is medisch duidelijk onwaar. Die hele poespas van „rein" en „kuis" heeft niets met de medische wetenschap te maken. Het behoort tot de nomenklatuur van de officiële, de gangbare moraal, die van de kerken, die van Paulus en de andere oude heren van de bijbel.

Kuis komt van kuisen, d.i. iets ontdoen van het zich daarop afgezette vuil. Nog heden zegt men in Vlaanderen „kuisen" voor „schoonmaken". Een kuis mens is een onbesmet mens, een mens, die zich niet met een ander mens sexueel heeft „afgegeven". Een „onkuis" mens is een door cohabitatie „onrein" geworden mens. En nu, nogmaals, het door mij gestelde geval. Twee mensen hebben elkander lief. Even voor hun huwelijk gaan ze tot de geslachtsdaad over. Dan zijn ze „onrein" geworden. Wachten ze tot na het huwelijk dan heeft hun geslachtsdaad dit gevolg niet. Zulke poespas is een „medisch" oordeel? 't Mocht wat, het is niets dan een, misschien onbewust geworden, bijgelovige voorstelling uit het gebied van het officiële bijgeloof, het christendom en het jodendom. Het is een weerschijn van de ongezonde moraal van vooral het Oude Testament. Is de medische wetenschap van de heren die in de „polemiëk" aan het woord komen soms vermengd met de beschimmelde wijsheid van het Oude Testament? Zo ja, dan wordt het tijd om haar daarvan grondig te kuisen. Willen de heren een handleiding? Dat ze Hector Treub lezen!!!

Medische wetenschap is de wetenschap van het optimum van gezondheid en van de wegen die te verkrijgen. Tot het optimum van gezondheid behoort het richtige en normale functioneren van alle organen en dus ook van de geslachtsorganen. „En wat in het huwelijk physiologisch goed is, kan buiten het huwelijk niet physiologisch verkeerd zijn." (Hector Treub). Dit is medisch redeneren. De rest raakt den moralist en den socioloog.

4.

De geslachtsdaad aan zich „onrein" en „onkuis" te vinden, dit snuffje „moralin" (Nietzsche) van de Christelijke godsdienst, is het venenprodukt van de door hemzelf veroorzaakte ongezonde zinnelijkheid. „Het Christendom gaf Eros gif te drinken; hij stierf er wel is waar niet aan, doch ontfaarde tot verachtelijke ondeugd." (Nietzsche). Het gif dat het Christendom toediende en toedient was en is zijn levensvijandige moraal. Wie het leven niet goedgezind is kan ook de geslachtsdaad niet goedgezind zijn en begint te bazelen van geslachtelijke geheelonthouding, die alleen tot een „kuis" en „rein" leven zou in staat stellen. Misschien voert geslachtelijke onthouding ook wel tot zich-zelf-vetmesten. Ik persoonlijk zou zo iets „vies" vinden. Misschien is dit echter ook niet het geval en is tot geslachtelijke onthouding slechts de stome of beschadigde in staat, wiens lichamelijke en geestelijke functies niet normaal, te zwak, werken. In ieder geval is de staat van geslachtelijke onthouding onverenigbaar met de optimale staat van gezondheid, ligt, medisch gesproken, het functioneren der geslachtsorganen als de of een der allerbelangrijkste factoren. „In het algemeen (Dr. Tuyt zeide „in de meeste gevallen", wat met „in het algemeen" vrijwel identiek is) heb

ik niet de indruk gekregen, dat de sexuele onthouding energieke, zelfstandige mannen van de daad of originele denkers, koene bevrijders of hervormers helpt vormen, veeleer brave zwakelingen, die later in de grote massa verloren gaan en de door de sterke individuen gewezen banen volgen." (Freud).

„Bij mensen met normale geslachtsdrift vormt de gedwongen onthouding een der factoren, die op sterke wijze predisponeren tot prikkelbaarheid, nervositeit, depressie, neurasthenie, levensonlust." De laatste kan de weg tot zware constitutionele ziekten banen. Men denke aan de geweldige rol der geslachtsklieren voor het ganse organisme. aan de belangrijke, experimenteel vastgestelde uitvalverschijnselen bij hun operatieve verwijdering.

In lichtere gevallen vertonen zich verschillende anomalieën: een verbeterd weten, een drang tot Schwarmerei of tot mysticisme, een gestoord evenwicht der gemoedsstemming. Ik heb dergelijke voorbeelden duizendvoudig voor ogen gehad: de oude vrijster met haar vroeg verbloed, verschrompeld lichaam, met haar nervositeit, met haar hysterisch wezen, van nijd doorvreten, door angst en wanhumour gekweld. Men denke aan het woord van Goethe: „Haar ach en wee, zo duizendvoudig, is meest vanuit één punt te kureren"; maar juist van dit punt wil de burgerlijke moraal niets weten."

Zeer vaak ook voert geslachtelijke onthouding tot sexuele misdaden, tot tragische gevallen van schoffering en moord.

Men denke aan het klassieke voorbeeld van den heiligen Antonius: aan niets anders denken, niets anders ondernemen en doen kunnen, dag en nacht voortdurend moeten strijden tegen eigen geile fantasie - ik moet openlijk bekennen: voor deze martelaar kan ik geen hoogachting gevoelen. En men denke aan het woord van Nietzsche: „De kuisheid is bij weinigen een deugd, maar bij de velen bijna een zonde. Deze handhaven zich wel, maar de hond zinnelijkheid kijkt met nijd uit alles wat ze doen." En ook deze gelijkenis geef ik u: niet weinigen, die hun duivel verjagen willen, komen daarbij zelf te midden der zwijnen terecht."

Jaagt men de natuur door de deur weg, dan komt ze door het venster weer naar binnen. Een zo machtige, levenscheppende, geweldige drift, kan men niet onderdrukken zonder dat de natuur op lichaam en ziel der mensen gevoelig wraak neemt." (Dr. Med. en phil. Paulette Brupbacher.)

„Men behoeft toch maar om zich heen te zien, om de overtuiging te krijgen, dat geslachtelijke onthouding zeker niet zo volkomen onschuldig is als gij het wilt doen voorkomen. Men moet de blik daarvoor niet richten naar de mannen. Zonder het feit daarmee goed of af te keuren moet men wel erkennen, dat van de honderd ongehuwde gezonde mannen er geen vijf zijn, die op dit stuk geheelonthouders zijn, en altijd geweest zijn. Bij de vrouw is dit anders..... Maar wij weten ook, dat er tal van deze vrouwen zijn, die wel degelijk in uiterlijk en gemoed de sporen der onthouding vertonen. Aan het begrip „oude vrijster" is nog meer vast dan in de woorden zelf ligt. En nu weet ik wel, dat er geen sprake van mag zijn, de eigenaardige karaktertrekken der oude vrijster op rekening te schrijven van het ontbreken der geslachtelijke vereniging alleen, ja zelfs niet in hoofdzaak. Ook het niet bereikt hebben van de door velen, om allerlei redenen, gewenste huwelijks staat en het ontbreken van het moedschap hebben hier grote betekenis, meer dan het gemis aan geslachtelijke vereniging.

Op de vraag of de onthouding, zoals die thans noodzakelijk is voor het opvolgen van de sociale raad: „Wacht tot uw tijd gekomen is” inderdaad zo nadelig is, als door sommigen wordt beweerd, past het antwoord, dat de nadelen uiterst moeilijk met nauwkeurigheid zijn te bepalen... maar dat het niettemin zeker is, dat het minstens twijfelachtig is, of de voordelen aan de onthouding verbonden niet reeds bij een ietwat langere duur der continentie door de nadelen worden overschaduwd.”

Deze woorden werden dertig jaar geleden door Prof. Hector Treub toegevoegd in een debat aan een voorstander der geslachtelijke onthouding, een medicus, die ook van Paulus c.s. uitging bij zijn beoordeling. En toen deze man aldus ontspoorde: „Wij zelf hebben enkele gevallen waargenomen, waarin krankzinnig worden met een gonorrhoe in verband stond”, donderde de machtige Treub de vrome klets-majoor toe: „Is het de bedoeling daarmede te laten zien hoe verschrikkelijk de gonorrhoe is, veroorloof mij dan deze vraag, hoe is het met godsdienstwaanzin”. En hij eindigde met de ernstige woorden: „De algemeen menselijke humane conclusie van de medische bespreking van het vraagstuk der geslachtelijke onthouding kan geen andere zijn dan deze:

Geslachtelijke onthouding is op zichzelf beschouwd onnatuurlijk; wanneer dus sociale toestanden haar nodig of gewenst maken dan is het zaak pogingen in het werk te stellen die toestanden te veranderen, te verbeteren.

Hoe dat geschieden moet, wanneer dat zal kunnen geschieden, daarop heeft niet de medicus, daarop heeft de socioloog een antwoord te geven.”

Een onderhoud met Héléne Stöcker

In de gezellige huiskamer van Mevrouw Wibaut heb ik enige uren gepraat met haar, de met-eeuwig-jeugdige-vuur-bezielde en haar gast, de 68 jarige Héléne Stöcker.

Een slachtoffer, één van de vele, van de Duitse nazi-overheersing.

Vanuit haar onvrijwillige ballingschap in Zürich, is zij voor een week in Holland gekomen om oude bekenden weer te zien.

Het gesprek komt al heel spoedig op Dr. Rutgers, die zij goed gekend heeft, al wist zij niet, dat hij eerst predikant was, en zij vertelt, dat zij in 1910 ook in ons land, in Rotterdam, was, waar zij een voordracht moest houden voor het internationale congres voor geboorteregeling en vanwaar zij zich nog goed herinnerde de markante persoonlijkheid van Sam van Houten. Zij geniet, als zij over die tijd kan spreken, toen zij in Duitsland zulk machtig en prachtig werk verrichtte. Zij heeft in 1905 gesticht en is vele jaren de leidster geweest van de „Duitse Bond tot bescherming van de Moeders en voor sexuele hervorming”, waarbij zij naast vele sexueel-wetenschappelijke publicaties het bij velen nog bekende tijdschrift: „Die neue Generation” uitgaf.

Haar arbeid is in 1933 wredelijk verstoord, toen zij weggaan moest, zoals Magnus Hirschfeld al vroeger gedaan had, om niet het lot te

ondergaan van Max Hodan en anderen, die gevangen genomen werden. (Hirschfeld is in 1935 in Nice overleden en Hodan is uit Duitsland gekomen en schijnt thans in Zweden te zitten.) De dag van de rijksdagbrand vond zij veiliger Duitsland te verlaten en als patiente — haar gezondheidstoestand liet toen al te wensen over — naar Tsecho-Slowakije te gaan, waarna zij na korte tijd naar Zürich emigreerde.

Verdrietig, en door het vele verdriet ook wat onverschillig geworden, gedacht zij het mooie werk in Duitsland, dat zo prachtig vooruitging, en thans volkomen dood is en haar gelaat versomberde nog, toen wij over Zwitserland spraken, dat zij, op sexueel gebied, als buitengewoon reactionnair kenschetste.

Doch gelukkig kon ik wat opgewekter geaatsrekken aanschouwen, toen ik haar uitvoerig vertelde van het succesvolle werk van de Bond in ons land, niettegenstaande alle weerstanden en moeilijkheden. Prachtig vond zij het, een unicum tussen de vele andere landen en zij knoopte er de waarschuwing aan vast, ook in Holland te blijven vechten tegen het nationaal-socialisme, dat de onbarmhartigste vijand van onze beweging is. „Blijft volharden en richt U voornamelijk tot de jeugd”, zo luidde haar advies, dat ik volkomen kon onderschrijven. De volwassenen hebben het nationaal-socialisme bij de laatste stemming geweigerd; zij zullen thans hun invloed trachten uit te oefenen op de jeugd! En het is ook onze taak de jeugd te beschermen tegen de romantische verleidingen van deze zijde.

Ik vroeg haar mening over de toekomst van ons werk in Duitsland.

Het antwoord klonk niet optimistisch. „Natuurlijk blijft de geest bij de massa bestaan, maar wanneer deze in staat zal blijken opnieuw door te breken, dat durf ik niet voorspellen!” En zij bedoelde, dat dit wel niet spoedig zou zijn.

We spraken over heel veel, dat ons samenbond.

Over Hirschfeld en Leunbach en Norman Haire. Over de pas overleden v. d. Velde. Met Mevrouw Wibaut ontspan zich een prettige gedachtenwisseling over de belangrijke dingen in haar boek „Wordend Huwelijk”.

Voor ik het wist waren twee uren voorbij en ik maakte een einde aan het gesprek, door haar te vertellen, dat zij dringend moest gaan rusten. Doch vóór het afscheid vroeg ik haar nog en zegde zij toe, een artikeltje voor „Verstandig Ouderschap”.

Het afscheid kwam met de wens van een spoedig terugzien in goede gezondheid en met een prima werklust.

Tragiek..... zoals er zo veel in de wereld is.

Een prachtvrouw, vol werklust en werkracht..... ten bate van anderen, die, tengevolge van een niets-ontziend stelsel, vleugellam is geslagen, vluchten moest en nu, als een gekortwiekte ballinge, op vergevorderde leeftijd, haar laatste jaren in de vreemde moet doorbrengen.

Is 't wonder, dat zij het woord van Nietzsche aanhaalde, waarin gesproken wordt van de mens, die, inplaats van vreugde te zoeken en te brengen, slechts verdriet en haat naar voren brengt?

Is het wonder, dat zij het stelsel haat, dat alleen bestaat in het gezamenlijk haten, zoveel als maar mogelijk is?

Is het wonder, dat wij dit volkomen met haar medevoelen?

Een woord van diepe eerbied en innige dank voor deze weldoenster der mensheid!

B. PREMSELA.

Van over de Grenzen

„Wij zullen de verbindingen met het buitenland, die geheel verloren gingen, moeten herstellen”
(55e Jaarverslag).

Welnu, aan die herstelling wordt gewerkt. Reeds enige maanden wisselen we ons Orgaan uit met dat van de „The Journal of Contraception” uit Amerika.

Van het „Department of Health” uit Nieuw Zeeland werd een lijvig jaarverslag ontvangen, waarin veel statistische gegevens. Van onze kant zonden wij de tot nu toe gepubliceerde cijfers van de Statistiek met de verdere inlichtingen over onze Bond.

Onze zustervereniging te Praag, de „Liga für Mutterschutz und Soziale Hygiene” zond ons een nummer van haar Orgaan „Liebe und Leben” en gaf te kennen prijs te stellen op herstel van de internationale verbindingen. Vanzelfsprekend, dat van onze kant het nodige drukwerk en verdere inlichtingen gezonden werden.

Het „Riksförbundet för Sexuell Upplysning” in Zweden is een vereniging welke op dezelfde leest als onze Bond is geschoeid, luister maar:

„Onze vereniging gaat zeer snel in ledental vooruit. De stedelijke bevolkingscommissie schreef in de door hem gepubliceerde rapporten met veel waardering over ons. Het ledental is nu, in 4 jaar tijd, ongeveer 40.000!! en aan ons Stockholmse bureau zijn 3 geneeskundigen en 1 vroedvrouw verbonden. Het bureau beantwoordt jaarlijks ca. 2500 brieven. Verder houden we lezingen en geschiedt de verkoop van middelen in het land, door middel van een rijdende winkel”.

Een evenbeeld van de N.M.B. dus, met dit voordeel, dat van officiële zijde niet die tegenwerking wordt ondervonden als bij ons het geval is.

Ook hieraan werden uitvoerige inlichtingen verstrekt.

De Correspondente in Johannesburg, Mevr. van Braam, werkt onder moeilijke omstandigheden regelmatig verder. De afstanden daar moeten schrikbarend groot zijn, en de Hollanders wonen allen verspreid.

Toch zijn daar belangrijke beslissingen aangaande. Zij zond ons een krantenknipsel (de naam van de krant is er afgeknipt!) waaruit we het volgende weergeven:

„Een veel omvattend schema tot het oprichten van „Moederklinieken” over het gehele land geniet thans de aandacht van het Departement van Gezondheid.

In een onderhoud, dat de verslaggever had met den Secretaris van het Departement, verklaarde deze laatste o.a. „Het werk van zulke inrichtingen moet hoofdzakelijk gericht zijn om de gynaecologische toestanden op het platteland te verbeteren en ten tweede om onderriichte te geven in geboortebeperkingsmethoden aan die vrouwen, welke tijdelijk of blijvend ongeschikt zijn kinderen te baren en óók aan die vrouwen, die in verband met haar maatschappelijke toestanden de vermeerdering van hun gezin moeten regelen.”

Hier gaat het goede voornemen dus van de regering uit!

Dr. Tjoa Sik Yen, van het Dr. Premsele-huis in Soerabaya, werkt ook onder moeilijke omstandigheden. De Indonesiërs staan er nog een

AFDELING ROTTERDAM

Alle leden, die tot de Propaganda-Groep behoren, en zij die er zich bij willen aansluiten, worden uitgenodigd bijeen te komen in het Dr. Rutgershuis op VRIJDAG 3 SEPTEMBER a.s. des avonds om 8 uur. **Allen present hoor!**

beetje kopschuw tegenover. Hij is echter vol goede moed.

Verder kregen we contact met de „Birth Control International Information Centre” in Londen, waarmee regelmatig uitwisseling van drukwerken zal plaats vinden. Ook met de „Zentralstelle für Ehe und Sexualberatung” in Zürich werden reeds enkele brieven gewisseld.

Aan de „American Birth Control League inc.” in New-York werd het jaarverslag gezonden.

Tijdens het verblijf van Dr. H. Stöcker in Holland had Premsela een gesprek met haar in Amsterdam en Tuyt in Scheveningen, waardoor persoonlijke banden werden hernieuwd en aangeknoopt. Helaas is het fonds, waaruit zij maandelijks haar bedrag ontving, uitgeput.

Zo steken we dus overal onze voelhorrens uit, en hopen de reeds aangeknoopte betrekkingen te kunnen verstevigen. Mocht iemand een adres weten van een nog niet genoemde zusterorganisatie in het buitenland, dat hij dit mede.

Regelmatig zullen we in ons blad het verdere verloop van de buitenlandse verbindingen publiceren. F. T.

De Geboorte naar de Kerkelijke Gezindheid in Nederland

Bij het Centraal Bureau voor de Statistiek is onlangs verschenen een overzicht van de geboorte naar de kerkelijke gezindheid in Nederland.

Ieder, die niet bereid is, het vraagstuk van de geboortevermindering af te doen met de bewering, dat geboortebeperking „zondig” is, of „tegenaatuurlijk”, of met de gebruikelijke scheld-kanonade tegen de Nieuw Malthusiaanse Bond, zal de verschijning van dit overzicht met vreugde begroeten.

Het is algemeen bekend, dat het geboortecijfer, ook in ons land, snel terugloopt. En onder de vele factoren, die de vermindering beïnvloeden, neemt de godsdienst een niet onbelangrijke plaats in, immers, de meeste godsdiensten zetten zich tegen elke geboortebeperking en verbieden hun aanhangers alles, wat daartoe zou kunnen leiden. In ons land staat de rooms-katholieke kerk hierbij vooraan (niet overal, er zijn landen met een overwegend katholieke invloed — Frankrijk, België — waar geboortebeperking nog veel meer algemeen gebruikelijk is, dan bij ons.)

Nu leert bedoeld overzicht wel in de eerste plaats, wat Dr. J. Sanders in 1931 schreef, toen hij zijn overzicht over de geboorten in Rotterdam publiceerde, dat de geboortebeperking in nagenoeg even sterke mate in alle kerkelijke gezindten wordt toegepast. Het blijkt dat het geen enkele kerk gelukt, zijn aanhangers te beletten, geboortebeperking toe te passen. Men zie het volgende staattie, inzake de wettig-geborenen per 1000 gehuwde vrouwen beneden 50 jaar naar de kerkelijke gezindte van de Moeder:

	1935	1909/10	daling	daling in % v. 1909/10
Protestant	133,4	215,9	82,5	38,2 %
R. Katholiek	208,8	286,9	78,1	27,2 %
Israëliet	85,2	157,1	71,9	45,8 %
Geen kerkelijke gezindte	69,2	88,2	19,0	21,5 %
Gehele bevolking	146,6	231,5	84,9	36,7 %

Uit dit staattie blijkt in de eerste plaats, dat het geboortecijfer over de gehele linie sedert 1909/10 belangrijk gedaald is, en verder, dat het geboortecijfer bij de katholieken nog belangrijk uitsteekt boven het gemiddelde.

Zo als het onjuist zou zijn, de geringe daling bij de niet-kerkelijken (21,5 % tegen 36,7 % gemiddeld) zonder meer toe te schrijven aan het feit, dat deze mensen niet tot een kerk behoren, evengoed zou het onjuist zijn, het hoge geboortecijfer bij de R. Katholieken zonder meer aan de R.K. moraal toe te schrijven. Immers er zijn een groot aantal andere factoren, die het geboortecijfer beïnvloeden, en alle werken weer verschillend, ook op de diverse kerkelijke groepen in. We noemen b.v. de leeftijds-opbouw der gehuwde vrouwen beneden 50 jaar, het min of meer goed gesitueerd zijn, het intellectuele peil, de sociale positie, het beroep (industriebevolking of plattelandsbevolking), woningtoestanden, leeftijd waarop in het huwelijk wordt getreden, plattelandsbevolking of grootstedelijke bevolking, enz.

Over een enkele van deze factoren een kort woord: Het is, vanzelfsprekend, van grote invloed, hoe de leeftijdsopbouw der gehuwde vrouwen beneden 50 jaar is, immers het overgrote aantal geboorten vindt plaats bij vrouwen tussen 20 en 29 jaar.

Welnu, sedert 1910 is het aantal vrouwen tussen 20 en 29 jaar bij de R. Katholieken met ongeveer 12 % toegenomen, bij de overige groepen daarentegen afgenomen, en wel bij de Protestanten enigermate, bij de Israëlieten vrij sterk en bij de tot geen kerkelijke gezindte behorende bijzonder sterk.

Wat de invloed van intellectueel peil en sociale positie betreft, bij de laatste volkstelling is vastgesteld, dat uit huwelijken met z.g. volledige vruchtbaarheidsduur bij de intellectuelen en meer ontwikkelden gemiddeld 3,8 kinderen per echtpaar, bij handarbeiders gemiddeld 6,5 kinderen geboren worden. En ook de grootte van de stad heeft belangrijke invloed: in 1935 was het geboortecijfer per 1000 gehuwde vrouwen in de grote steden 102, in de kleinste gemeenten (minder dan 5000 inwoners) 184!

En tenslotte zijn er belangrijke invloeden, die uit regionale verschillen voortkomen. Hierover schrijft J. P. Kruijff in „De Arbeiderspers” o.a. het volgende: „In een interessant artikel in het tijdschrift van het Aardrijkskundig Genootschap (jaargang 1936, pag. 173 en vlgd.) heeft Dr. de Vooy er nadrukkelijk op gewezen, dat het gevaarlijk is, verschillende delen van ons land als gelijksoortig te beschouwen en dus de belijders van een zelfde godsdienst in het gehele land over één kam te scheren. De schrijver geeft cijfers van overwegend R.K. gemeenten met zeer uiteenlopende vruchtbaarheidscijfers: de Zeeuwse gemeente Philippine b.v. met 90, de Brabantse gemeente Heusch met 287, dus drie maal zoveel! De mentaliteit, die het geboortental bepaalt, wordt dus slechts ten dele beïnvloed door de godsdienst; voor een ander deel door beroep, welvaart en andere sociale factoren, maar ook door het streekarakter, al of niet met de sociale factoren en met die godsdienst samenhangend.”

Wat valt voor ons uit het overzicht te lezen? In de eerste plaats wordt nog eens nadrukkelijk bevestigd, hoe onwaarachtig de houding

der R. Katholieken is, wanneer ze op de gebruikelijke manier tegen de N.M.B. te keer gaan: ook bij hen wordt in toenemende mate geboortebeperking toegepast. Verder blijkt wel, en het klinkt velen onzer misschien vreemd in de oren, hoe weinig invloed wij hebben op het geboortecijfer in ons land: gezien ons ledental en onze invloedssfeer kan slechts een klein deel van de algemene geboortenvermindering op onze rekening komen.

Onze taak ligt dan ook vooral, en we hebben dat al meer betoogd, in het vervangen van de nog al te veel gevolgde, schadelijke, methoden (waaronder abortus provocatus) door onze betere middelen.

En tenslotte putten wij uit bedoeld overzicht deze grote troost: men moge onze bond bestrijden zoveel men wil, van links tot rechts, men moge alles in het werk stellen, om ons onze bestaansmogelijkheid te ontnemen, teruggaan naar de gezegende tijd van de grote gezinnen, met alle gevolgen van dien, kan als uitgesloten worden beschouwd.

Ht.

Van het Bondsbestuur

Cemetex is momenteel uitverkocht. Voorlopig komt hier voor in de plaats Patentex (tube-compleet f 2.25, aanvullend f 2.-).

Bureaubesturen! Voeg aan de lijst van bij het C. M. D. verkrijgbare artikelen toe:
Rubberhandschoenen, per paar 0.60
Klemmappen, voor het opbergen der patiëntenbladen, per stuk 0.35

Het juiste adres van de afdeling Stadskanaal is: Semskaade H 268.

De correspondent/medewerkster in Zuid-Afrika, Mw. J. van Braam, woont: Sidney Road 74, Judith-Paarl. Johannesburg, Zuid-Afrika.

De Bondssecretaris,
TUUT.

Afdelingsleden

Geeft bij VERHUIZING bericht aan Uw AFDELINGSBESTUUR en Algemene Leden aan het BONDSKANTOOR Postbus 274, 's-Gravenhage

DR. ALETTA JACOBS HUIS AMSTERDAM

Daar het ons niet mogelijk is alle ingekomen sollicitatie brieven schriftelijk te beantwoorden, delen wij langs deze weg mede, dat in de vacature van Beheerder is voorzien door de benoeming van den Heer H. van Veen.

N.M.BOND, AFD. A'DAM
HET BESTUUR.